

5319

2den Advents-Søndag 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1846-47, fasc. 37,
udgivet februar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 6. december 1846

2den Advents-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os i Jesu Navn er Aand og Liv – Troens Ord som maa høres! ja, Himmelske Fader! ligesom Himlene er skabte ved dit Ord og al deres Hær ved din Munds Aande, saaledes er ogsaa Himmeriget paa Jorden, med al dets Liv og Lys, Retfærdighed, Fred og Glæde en ny Skabelse ved Dit Ord, lad os derfor stedse højere prise, inderligere elske og fastere holde paa Dit Ord, som det Eneste, der kan opvække Døde, det Eneste, der kan holde vor Sjæl ilive! Gjør det ved din Hellig-Aand, i Vorherres Jesu Christi Navn, Fadervor! Du, som er i Himlene!

Der skal skee Tegn i Soel og Maane og Stjerner til Mistrøstelse og Himmel og Jord skal forgaae, men mine Ord skal ikke forgaae!

Denne Spaadom af Vorherre *Jesus Christus* har ...

[slettet]: længe gjort Splid mellem hans Menighed og Verden, og det nytter ikke at ville bilægge den, thi dels vilde Spliden igrunnen blive lige stor, hvormange enkelte Trætter der end kunde bilægges, som Herren udtrykkelig har sagt, Verden hader ham, fordi han vidner om den, at dens Gierninger er onde, og dels er det i Herrens Spaadom, som forarger Verden, igrunnen slet ikke det, at Himmel og Jord skal forgaae, men at hans Ord skal ikke forgaae, og da just det er vor eneste Trøst, kan vi naturligviis ikke for nogen Priis opgive Troen derpaa eller for al muelig Forargelses Skyld fortie vor Troes faste Grundvold, som er et Guds Ord, der varer evindelig

... givet Anledning til en langvarig hidsig Trætte mellem hans Ords Tjenere og denne Verdens Vise, men den vil vi ikke fortsætte, men heller, om vi kan, neddysse, da den aabenbar har havt sin Grund i Misforstand paa begge Sider. Det er nemlig slet ikke os om Verdens Mistrøstighed og Undergang men kun om vor Frelse og Trøst af Herrens Ord at gjøre.

Naar vi derfor sige, vi vil ikke længer trættes med Verden enten om Tegnene i Soel og Maane og

2den Advents-Søndag 1846

Stjerner, eller om den Verdens Undergang, som, efter Herrens Ord, derved skal forkyndes, saa den samme Slægt skal ikke forgaae førend det skeer Altsammen, see, da er det kun fordi vi komme Apostelens Formaning ihu: at holde Fred med alle Mennesker, saavidt det staaer til os, og indseer, at vi tabe langt meer end vi vinde ved enhver Trætte, saa vi skal slet ingen Trætte indlade os i, uden vi nødes dertil, fordi den ei kan undgaaes uden at vi enten skulde fornægte eller fortie Guds Sandhed.

Naar derfor Verden spotter eller straffer os, fordi vi vidner, at Himmel og Jord skal forgaae, da skal vi stræbe at undgaae al Trætte derom, ved at bemærke, at hverken siger vi, ikke heller har vor Mester lært os at sige, *naar* det skal skee, men han har tvertimod udtrykkelig erklæret, at det er os ikke givet at vide Tiden eller Stunden, som den Himmelske Fader har sig selv forbeholden, og at vel siger vi efter ham, at der skal skee Tegn i Soel og Maane og Stjerner, men at dermed mener vi hverken de sædvanlige Formørkelser af Soel og Maane eller Noget af Alt hvad der hidtil er seet paa Himlen, men et ganske anderledes Røre mellem Himmellegerne, som, naar det kommer, vil ingenlunde forbause Verdens Vise mindre men langt mere end os, og endelig skal vi tilføie, at det var ingenlunde Herrens Mening, og maa derfor heller ikke være nogen Christens, at Himmel og Jord skulde blive til Intet, men kun at de skal giennemgaae en stor Skiærsild for at blive saa rene og fuldkomne som Gud vil have dem for Evigheden, saa vi forvente

2den Advents-Søndag 1846

med Apostelen nye Himle og en ny Jord, hvor Retfærdighed boer.

See, naar Herrens og hans Apostlers Spaadom saaledes bliver oplyst med deres egne Ord, da kan i det mindste Verdens Vise ikke være bekiendt at trættes med os om den; thi det er den selv, der bestandig høiere og ivrigere paastaaer, at de i Jordens Skiød har opdaget den store Hemmelighed, at baade Himmel og Jord maa have undergaaet, de veed kun ikke, hvormange Omvæltninger, før de har faaet den Skikkelse, de nu har, og de vil jo ingenlunde paastaae, at Himmel og Jord baade hver for sig og i deres indbyrdes Forhold har saa fuldkommen en Skikkelse, at man enten kan ønske eller vente, at den skulde være evindelig, saa Intet kan selv efter Verdens Viisdom være rimeligere end at der forestaaer i det mindste én stor Omvæltning endnu, da Bjergene ikke blot bevæges, men henflyde midt i Havet, da Himmel og Jord kommer i Smelteovnen paany, for at opstaae i en fuldkommen forklaret Skikkelse, da alt det er borte, som nu foraarsager Jordskiælv og Ildsprudning, Misvæxt og Pestilens, og i det Hele Sygdom og Død, da Veiene i alle Maader staaer aaben for Himlens og Jordens Beboere til at giæste hinanden, og hele den vidunderlige Verdens Indretning ligger klar for den oplyste Forstand; og see, det er netop hvad vor Mester har lært os, vil skee, og givet os befaling at forkyn-
de.

Herrens Spaadom om Himmel og Jord, hvis Skikkelse skal omskiftes som et Klædebon, og som et opslidt Klædebon omskiftes med et Nyt, det er da et Ord af Herrens

2den Advents-Søndag 1846

som Verden ei kan have mindste Grund til at ønske, skulde forgaae, og at han siger til sine Disipler: naar dette begynder at skee, da seer til, og opløfter eders Hoveder, thi eders Forløsning stunder til, seer paa Figentræet og alle Træer! naar I seer dem skyde, da veed I, at Sommeren er nær, og naar I seer dette skee, da vider ligeledes, at Guds Rige er nær; mon dette være et Ord, som Verden har Grund til at trættes med os om?

At det er godt for Menneskens Børn, at der er et Ord paa Jorden, som kan trøste, selv naar Tegn i Soel og Maane og Stjerner klarlig vise, det er forbi med Verden i sin nærværende Skikkelse, det kan jo dog Ingen nægte, og Verden havde da kun Grund til

at harmes, dersom de Christne var et sluttet Selskab eller dog ligesom fordem Israel et adskilt Folk, der betragtede alle Andre som Urene og tilegnede sig som en Abrahams Sæd udelukkende alle Forjættelserne, men da de Christne udgør et aabent Selskab, der ikke alene optager alle hvem der vil, til Medlemmer og Meddelagtige, men indbyder Alle, stræber med Flid at overtale hele Verden til for sin egen Skyld at søge Herren, før Bølgerne bruse, til at samle sig i Huset paa Klippen, som trodser baade Ild og Vand, til at troe det Ord, som ikke forgaaer med Himmel og Jord, men forsikkrer de Troende fast Besiddelse og evig Bopæl i den ny Verden, der ei blot skal fordunkle den Gamle men udslette dens Ihukommelse, nu er det jo dog høist urimeligt, at Man vil vredes paa os, fordi vi udraabe dette Trøstens og Frelsens Ord paa alle Tungemaal, forkynde til Skaberens Ære, hvor godt Han har sørget for den Slægt, som Han skabde i sit Billede og efter sin Lignelse, saa at selv naar Tegnene i Soel og Maane og Stjerner forkynde Opløsning af den gamle Tingenes Orden, behøver Menneskens Børn dog ikke at skiælve men kan og skal betragte den gamle Verdens Efteraar, som deres Foraar, der leder til en evig Sommer.

2den Advents-Søndag 1846

Vi veed jo nok, at hertil vil Verdens Vise svare os, at vel ønsker de ogsaa alle Mennesker et Ord, der ikke forgaaer med Himmel og Jord, men trøster over alle Omskiftelser, og at et saadant fuldkomment og evigt Sandheds-Ord er det netop, de leder om, men det har de ikke fundet i Vorherres Jesu Christi Ord, derfor kan de heller [ikke] troe Andet, end at hans Ord vil forgaae, om ikke før, saa med Himmel og Jord, og at det kun vil være i hvad vi kalde den ny Verden, det ny Ord vil findes, som varer evindeligt. Men naar Verdens Vise svarer os saa, da skal vi derfor ikke trættes med dem om det evige Livs Ord i Vorherres Jesu Christi Mund, men heller, saavidt mueligt, forebygge al Trætte derom, ved at bemærke, at Troen naturligviis er hvert Menneskes egen Sag, og at hvem der ikke kan fatte Tro paa Vorherres Jesu Christi gode Ord, som Noget der staaer fastere end Himmel og Jord, ja som et levende Guds Ord, der varer evindeligt, de gjør vel i at være deres Vantro bekiendt, da man altid skal følge Sandhed og de kan

intet bedre gjøre end at lede om det Bestandighedens og Trøsten Ord, de fattes, hvorfor ogsaa vor Mester siger: leder! saa skal I finde. Tiden og især Evigheden vil da vise, om ikke, som vi troer, Vorherre Jesus Christus var den eneste Menneskens Søn, som havde det evige Livs Ord,

2den Advents-Søndag 1846

saa hos ham fandt de det alle, som ledte i Sandhed.

Ja, Christne Venner! saaledes skal vi med Sagtmodighed gjøre Regnskab for det Haab, som er i os, saaledes skal vi med Guds Hjelp, med den Hellig-Aands Bistand, saavidt mueligt, undgaae al Trætte om de Ting, som Øiet ikke seer, og som ei opkommer i Menneske-Hjertet men aabenbares af Gud for dem, som elske Ham, thi vi er ligesaa lidt som vor Mester kommet for at dømme Verden men for at frelse af Verden Alt hvad frelses kan, og paa Herrens Ord maae vi troe, det skeer, naar vi med al Flid efterligner ham, som er sagtmodig og ydmyg af Hjertet, han, hvis Omhu, det stadig var og er, at naar han hades, skal det være uforskyldt, saa han med Sandhed kan sige: jeg er fredssommelig, men naar jeg oplader Munden, er de færdige til Krig.

Saaledes har da ogsaa Vorherre *Jesus* Christus indrettet Alt og styrer Alt, at jo mindre vi tænker paa Verden og trættes med den, og jo mere vi tænker paa ham og enes med ham, des fastere bliver vor Tro paa hans Ord, des rigere bliver vor Trøst deraf og des klarere bliver Lyset derover.

Ja m. V. skiøndt det kun er Tiden, der klarlig kan vise, at naar Verdens Hjerte bæver og forsmægter ved Tegnene i Soel og Maane og Stjerner, de Christne da alene har Mod og Kraft til at reise Hovedet ivei-

2den Advents-Søndag 1846

ret og stirre op til Himlen, hvorfra de forvente Frelseren, den Herre Jesus Christus, som har lovet at komme i Skyerne med Majestæt og Herlighed, saa rodfæster dog Troen paa dette mageløse Trøstens Ord sig daglig i vore Hjerter, naar vi der glemme og overveie Troens Ord, saa vi kan rolig see og høre hvad der gjør Andre mistrøstig, thi det gjør jo Alt hvad der forkynder Livets og Lykkens Tab i denne Verden, og de tabes jo ligesaa fuldt, naar vi ved Døden nødes til at forlade Verden, som naar Verden engang selv skal forsvinde som Røgen.

Ligeledes er det vel kun Evigheden selv, der klarlig kan vise, at Vorherres Jesu Christi Ord bestaaer, selv naar Himmel og Jord forgaaer, og at denne Verdens Efteraar, som bragde den en evig Vantro, var de Troendes Foraar, som bragde dem en evig Sommer; men jo ældre vi blive i Herrens Huus, som Hans Ord alene opbygger og opholder, jo dybere vi spore dets Grundvold og jo fortroligere vi blive med dets Deilighed, des klarere bliver det os dog, at det kan aldrig rokkes, og jo bedre vi af Erfaring lære at kiende det gamle Menneskes Ængstelse og Raadvildhed i Livets Efteraar, naar alle denne Verdens Kræfter svækkes hos os og alle

2den Advents-Søndag 1846

deres Udsigter blive mørke, des bedre lærer vi ogsaa af Erfaring at kiende det ny Menneskes Frimodighed og glade Haab ved Foraarsluften fra en bedre Verden, hvor der er ingen Nat og intet Mørke, fordi Herren selv er Lyset, og hvor der er ingen Vinter, da Fuglen tier og Blomsten visner, fordi den Guddommelige Fader-Kiærlighed som Livets Kilde giennemstrømmer Alt.

Derfor er det intet tomt Mundsveir, men en kraftig Opmuntring til Glæde i Herren, naar vi sige til hverandre: see, hvorledes Herren ligefra Barndommen har stillet os for Øie, hvad der skal trøste os i Alderdommen og glæde os evindeligt! seer det paa *Julen*, den glædelige Foraarsfest der kommer os imøde midt om Vinteren med det glade Budskab, at Guds Rige med det klare Lys, Morgenrøden fra det Høie og med Paradisets Herlighed, som aldrig visner, det evige Liv i Guds Samfund, er os nær, og skal, naar vi troer, saavist blive vores, som det bliver Sommer, naar alle Træerne skyde.

Ja m. V. saaledes har det christelige Kirkeaar med sin *Advent* og *Jul* i den mørke, kolde Aarstid, altid været og skal altid blive os et deiligt og lysteligt Forbillede af hvad Herren i Dagens Evangelium forkynder Disiplerne: Frimodighed og Glæde, naar Tegnene i Soel og Maane og Stjerner forfærde, naar Bølgerne bruse og det naturlige Hjerte forsmægter, og Herren lade Forbilledet opmuntre og forlyste os til han kommer i Himmels Skyer med Majestæt og Herlighed og beviser, at Himmel og Jord forgaer men hans Ord varer evindelig Amen!